

Jelentés a Kulturális Javak Bizottsága (KJB) 2009. évi munkájáról

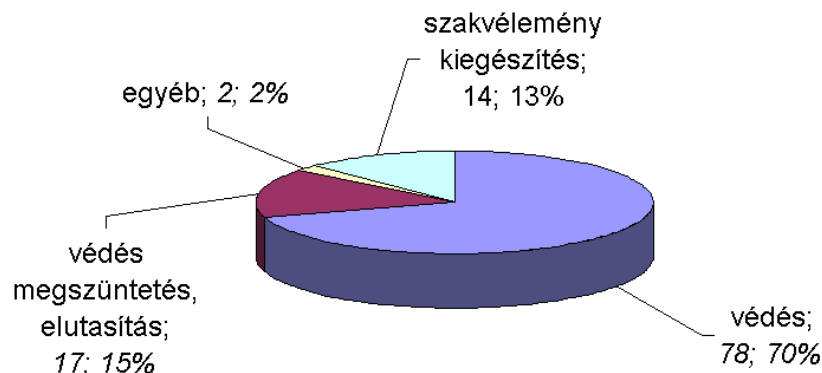
A 2006 tavasza óta, két éves ciklusokra felkért, hét külső szakemberrel működő Kulturális Javak Bizottsága (KJB) a KÖH műtárgyfelügyeleti munkájának egyik legfontosabb eleme. A testület alapítása óta folyamatosan magas színvonalon, komoly szakmai és tudományos munkát végzett.

A KJB elnöki teendőit a 2009. évben is a bizottsági tagok által újraválasztott Király Erzsébet, a Magyar Nemzeti Galéria képviselője látta el. A KJB titkárságát továbbra is a Hivatal Műtárgyfelügyeleti Irodája adta: az ülések megszervezésével, az egyes ügyek tárgyalásra történő előkészítésével, az ülésen elhangzottak rögzítésével, majd a hivatali, hatósági döntésekbe való beépítésével.

2009 őszén kétéves megbízatása lejártával az MTA jelölése folytán dr. Tatai Erzsébet művészettörténész, az MTA Művészettörténeti Kutatóintézet tudományos munkatársának tagsága került megújításra.

A korábbi években már kialakított és bejáratott rend szerint folytatódott a munka 2009-ben is: a KJB havi rendszerességgel – nyári szünetet közbeiktatva – 10 ülést tartott, ahol összesen 111 napirendi pontot (ügyet) tárgyalt meg. Ezek az ügyek jellemzően védetté nyilvánításhoz kapcsolódtak. (Kettő, a KJB működésével kapcsolatos téma kivételével.) A KJB létrehozatala óta minden egyes, a KÖH elé került új műtárgyvédési ügyről állásfoglalást alakított ki, tehát 2009-ben sem hozott a Hivatal döntést a KJB véleménye nélkül.

A KJB 2009. évi állásfoglalásai (ügyek száma [109]; aránya [100%])

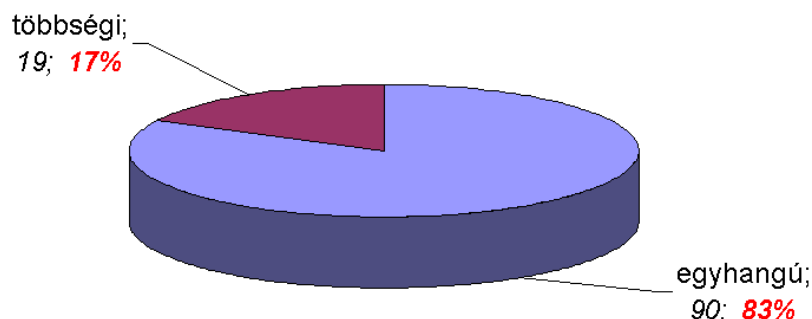
A 111 megtárgyalt ügyből 78 esetben (70 %) foglalt állás a KJB a védés mellett, 17 esetben (15 %) ellene és 14 esetben (13 %) pedig a szakvélemény kiegészítését javasolta. Az szavazások többnyire egyhangúak voltak, 19 esetben került sor többségi döntéssel elfogadott állásfoglalásra, azaz az esetek 83 %-ában a védéssel vagy annak mellőzésével minden terület képviselője egyetértett.

Tanulságos a megelőző évek adataival való összevetés: 2007-ben az állásfoglalások 98 %-a volt egyhangú, míg ugyanez 2008-ban már csak 86 % volt. A megelőző évekhez képest tehát tovább nőtt azon ügyek száma, ahol a testület tagjainak véleménye megoszlott, a védést (vagy annak megszüntetését, illetve a védési javaslat elutasítását) nem egyhangúlag támogatták.

A KJB ugyanakkor az előző évekhez hasonló arányban (kb. 30 %) ajánlotta a túlnyomó részt, múzeumoktól, közgyűjteményektől származó védési javaslatok elutasítását vagy kiegészítését, ami továbbra is egyértelmű jele, hogy a szakvéleményeket elkészítő közgyűjtemények munkája még mindig hagy kívánnivalót maga után. A Hivatal a KJB állásfoglalásait két kivételtől eltekintve minden esetben megalapozottnak ítélte, és döntéseit azokkal összhangban hozta meg. (Az egyik kivételt a volt Úttörő Áruház Kovács Margit kútjának védési ügye

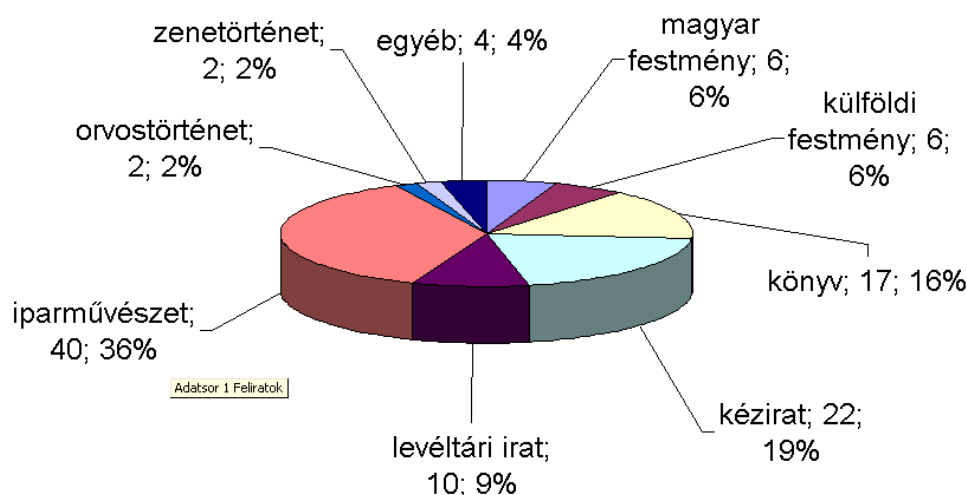
képezte, ahol a Hivatal a művészeti szempontokon túl a kút történeti jelentőségét is fontos tényezőként értékelte. A másik kivétel pedig Váli Dezső kortárs alkotása volt, ahol a Hivatal a védési javaslattevő Magyar Nemzeti Galéria álláspontját osztotta.)

A KJB 2009. évi szavazási arányai (ügyek száma [109]; aránya [100%])

A korábbi évekhez képest jelentős műfaji eltolódást tapasztalhatunk: arányában jelentősebb lett az iparművészet, mely elsősorban egy a közelmúltban külföldről hazakerült, és a pécsi Zsolnay-gyárhoz kapcsolódó jelentős iratanyag védési ügyeiből adódott. A műkereskedelmi kínálat csökkenésével, a könyvek és kéziratok védési ügyeinek száma is kevesebb lett, bár azok nagyrészt még a több évtizedes gyűjtőmunka eredményeként összeállt *Új Magyar Athenas* ajánlójegyzék értékes régi könyvei és irodalmi kéziratai közül kerültek ki. Hasonló okokból a képzőművészet aránya is csökkent, mivel a piac „kimerülésével” a műtárgyforgalom a védelem szempontjából még kevésbé érintett kortárs alkotások felé fordult.

KJB elé került ügyek műfaji megoszlása 2009-ben (ügyek száma [109]; aránya [100%])

A KJB eddigi, most már több éves munkáját és tapasztalatait összegezve elmondható, hogy munkája eredményeként jelentős lépéseket sikerült tenni az egységes szemlélettel, magas szakmai színvonalon és konszenzus alapján kimondott műtárgy-védettség irányába. Ennek bizonyítékként értékeljük, hogy a műkereskedelem képviselői sem fogalmaztak már meg olyan éles kritikákat a védelem intézményével kapcsolatban, mint a korábbi években.

Budapest, 2010. január 12.

Dr. Buzinkay Péter
a KJB titkára